

Nasjonal digital læringsarena – trussel mot fagligheten og valgfriheten?

Utdanningsforbundets konferansesenter – Lærernes hus
30. november 2009

NDLA og gratisprinsippet

Gro Elisabeth Paulsen

norsk lektorlag

2005: Løfter om faglighet og metodefrihet

Norge var i 2002/03 et av få europeiske land der skolene ikke hadde full metodefrihet. I forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet vil også Norge fjerne krav til bruk av spesifikke undervisningsmetoder.

I neste alle europeiske land kan skolene helt eller delvis velge hvilke skolebøker de vil bruke. Et interessant funn fra PISA-undersøkelsen er at mens 90 % av svenske lærere selv velger skolebøkene, gjelder dette bare 40 % av de norske lærerne. I Norge ser det ut til at rektor og driftsstyre har stor innflytelse på valg av lærebøker.

Utdannings og forskningsdepartementet sammendrag av Eurydice 08.11.2005.

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2005/sammendrag-key-data-on-education-in-euro.html?id=106448

Faglighet og metodefrihet – reelle valg

Et viktig prinsipp i de nye læreplanene er prinsippet om metodefrihet. Læreplanene skal ikke legge bestemte føringer på lærernes valg av undervisningsmetoder.

For å realisere prinsippet om metodefrihet er det viktig å sikre at lærerne i sin pedagogiske praksis kan treffe reelle valg mellom ulike arbeidsformer, læringsressurser og vurderingsformer.

Kunnskapsminister Øystein Djupedals innlegg Klar for Kunnskapsløftet på konferanse om utdanning og læring (NKUL), 11.05.2006, NTNU.

2008: Løfter om læremidler - St.mld. 31 Kvalitet i skolen

Kompetansemålene i læreplanene impliserer at elever og lærere har tilgang til et bredt utvalg varierte og fleksible læremidler, både trykte og digitale og andre kunnskapskilder

(..)

Departementet mener at markedet for læremidler fortsatt skal være etterspørselsstyrt. Det er viktig at det er et mangfold på tilbydersiden.

(...)

Inntil 2000 ble alle læremidler godkjent av Nasjonalt læremiddelsenter. I tillegg har mange forlag god kompetanse i, og mye erfaring med, utvikling av læremidler. Kompetansen om digitale læremidler er imidlertid ikke like god, og det finnes ingen felles oppfatninger av hva som er gode digitale læringsressurser.

Kunnskapsløftet: fem grunnleggende ferdigheter i alle fag, men ...

Når det gjelder det fylkeskommunale nivået, er det bare 'utvikling av elevenes digitale ferdigheter' som 'i stor grad' er blitt prioritert av mer enn 50 % av de fylkeskommunale skoleeierne. Gjennomgående er det påfallende i hvor liten grad en har prioritert muntlige ferdigheter. Muntlige og skriftlige ferdigheter er de grunnleggende ferdighetene som prioriteres lavest av henholdsvis 47,3 % og 26,3 % av de fylkeskommunale skoleeierne.

Kilde: Evaluering av Kunnskapsløftet.

Delrapport 2.Erling Lars Dale og Kamil Øzerk, PFI, UiO

NDLA og gratisprinsippet

 HORDALAND
FYLKESKOMMUNE
Opplæringsavdelinga

Arkivsak 200702708-92
Arkivnr. 036
Saksh. Bjørge, Vigdis

”Denne saka gjeld ny organisering av NDLA (...) å etablere eit interfylkeskommunalt samarbeid etter Kommunelova §27. I tillegg vert det gitt ei vurdering kring økonomiske høve og utvikling av NDLA som innkjøpar og produsent av læremiddel. Saka vert lagt fram i same form som for dei andre fylkeskommunane.”

Saksgang	Motedato
Opplærings- og helseutvalet	12.05.2009
Fylkesutvalet	28.05.2009
Fylkestinget	09.06.2009 - 10.06.2009

NASJONAL DIGITAL LÆRINGSARENA - NDLA - OPPRETNING AV EIT INTERKOMMUNALT SAMARBEID (IS)

NDLA finansieres ved at det IKKE kjøpes bøker i norsk, naturfag, samfunnsfag, matematikk, kroppsøving.

Kostnader ved innkjøp og utlån av bøker er høy. (...)

Kostnader til læremidler i faget norsk kan illustrere utgiftene ved en tradisjonell modell vs NDLA.

Antall elever som har norsk = 122 000 elever. Kostnad per år pr elev ved innkjøp av læremidler i norsk = 150 kr . Kostnad per år for faget norsk vil da være $122\ 000 * 150 = 18,3$ millioner kroner. Den treårige kostnaden vil her være på om lag 55 millioner kroner. Kostnadene ved å etablere og drifte et fullverdig fagnettsted i norskfaget gjennom NDLA i den første treårsperioden vil være på om lag 16,5 millioner kroner i gjennomsnitt 5,5 millioner per år

Kilde: Saksutredning fra Utdanningsavdelinga i Hordaland fylkeskommune, mai 2009

Er fagligheten en trussel mot NDLA?

De teknologiske mulighetene legger til rette for et utall dynamiske, mobile og flyktige læringsformer, men vi vet foreløpig altfor lite om hvordan en slik mobilitet og flyktighet innvirker på læringsutbyttet.

Kritiske perspektiver på nye teknologier blir ofte avblåst som utslag av moralsk panikk, og man blir lett plassert i dommedagsprofetibåsen.

Førsteamanuensis Anne Mangen ved Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger til forskning.no 11.12.2008

<http://www.forskning.no/artikler/2008/desember/203776>

Gratis og dårlig?

Lojalitet eller faglig integritet og metodefrihet?

- Elever kjøper private bøker som supplement?
- Foreldre etterspør privatundervisnings basert på bøker – som supplement?
- Vil den enkelte faglærer tillates å anbefale private bøker som supplement eller kjøp av bedre digitale ressurser enn NDLAs?
- Tilpasset opplæring? Faglærere underviser etter to parallelle løp a) elever som kun har gratis digitale læremidler b) elever som i tillegg kjøper lærebok?

Er faglig frihet forenlig med NDLA?

Kan gratisprinsippet via NDLA føre til nye

og forsterkede klasseskiller?

norsk lektorlag